

Milí čtenáři,

rád bych se s Vámi podělil o informaci, kterou jsem si přivezl před dvěma týdny z Vídně. Jistě o tom někteří víte: v rakouské metropoli existuje a k široké spokojenosti slouží městský systém půjčování kol na krátkodobé pojezdky po městě. Nazývá se patřičně globalizačně Citybike (<http://www.citybikewien.at/>) a lze se s ním setkat téměř na každém kroku. Během několika hodin, které jsem během jednoho květnového dne strávil ve vídeňských ulicích, jsem se snažil odpozorovat, jak to funguje, a zbytek vyčíst.

Základem je 61 stanic s koly garážovanými ve stojanech. Do systému vstoupíte tím, že do terminálového sloupku vsunete kartu Maestro nebo speciální denní Citybike Tourist Card, kterou si lze proti finanční záloze půjčit na mnoha turisticky exponovaných místech po celé Vídni a z níž se postupně odečítají poplatky: přinejmenším 2 € za pronájem karty a 1 € za první vypůjčení kola. Po vsunutí karty se zaregistrujete (včetně hesla). Pak si na obrazovce zvolíte (odemknete) kolo z jednoho stání. Pokud kolo do stojanu (kdekoli v síti) vrátíte do 1 hodiny, nic již neplatíte; za každou další hodinu přijdete o 1 € a od 4 h výše má rostoucí cena již prohibitivní ráz. Ovšem pokud kolo potřebujete na delší dobu, stačí je do hodiny zagarážovat na některé stanici, počkat tam 15 minut, znovu si půjčit – opět zdarma – a pokračovat dál.

Našince jistě napadne otázka ochrany před zneužitím: instrukce se hemží upozorněními, že kolo je určeno jen pro krátkodobé pojezdky po městě, hrozí se pokutou za nevrácení kola, ale hlavní zbraň proti pobertům je jednoduchá: kola mají nápadný vzhled a reklamní barvu i nápisy (od sponzora, jímž je výrobce minerální vody Vöslauer) a hlavně: případný zloděj by byl docela masochista – jedná se totiž o těžké velocipedy (sám jsem jedním ve stojanu zacloumal, a kupodivu mě nikdo nečapnul), s jednoduchým vybavením bez přehazovačky (takže se na kopcovité Mariahilfer Straße českému pamětníkovi vybaví dávný slogan „Chceš-li poznat, co je dřina, kup si kolo Ukrajina“). Zavést něco podobného třeba v Českých Budějovicích, které jsou ideálním

cykloterénem? Před pár lety se zdejší radnice o něco podobného pokusila se žlutými koly, ale prý se to neosvědčilo: jestli to ale nebylo tím, že ta kola byla pouze dvě...

Pokud jde o obsah červnového Ďáblíka, upozorňujeme na Zelené perly, které se minule vedle Ropáků již nevešly. Připomínáme letošní Rok biodiverzity, obracíme Vaši pozornost na Třeboňsko a Novohradsko, varujeme před plánovaným rozšířením provozu českobudějovické teplárny. Poslední předprázdninový Zelený čtvrtek vás vycvičí v sebeobraně spotřebitelů a předtím si můžete přečíst o studii zaměřené na super-, hyper-, mega- atd. -markety. Avšak pokud chcete oslovit veřejnost s jedním záslužným tématem a ještě si přitom vytvořit šanci na báječné cestování vlakem, zúčastněte se zajímavé fotosoutěže. Naše články o avifauně můžete využít i jako podnět pro účast na Callich přírodovědných vycházkách nebo exkurzi Stromy a hmyz a další díl našeho hraničního (po všech stránkách) cykloseriálu za Vámi přichází ve stejném čase, kdy začíná nová sezóna cyklobusových linek. No, a pokud se zajímáte o problematiku globálního oteplování, v polovině června na Vás čekáme v Liberci. Tvůrci Ďáblíka Vám přejí plně prožitý slunovrat.

Tomáš Malina

Lesy ČR zrušily obří tendr

Před měsícem jsme vás v souvislosti s chystaným tendrem státních Lesů ČR zvali na demonstraci před Ministerstvo zemědělství. S radostí dnes můžeme konstatovat, že kontroverzní obří tendr byl zrušen. „Povedlo se to hlavně díky stovkám lidí, kteří osobně přišli demonstrovat před ministerstvo nebo psali emaily poslancům i předsedům stran. Příští vláda musí po volbách připravit úplně nová pravidla tendrů, která zajistí péči o zdraví lesů a práci pro lidi na venkově,“ říká Jaromír Bláha z Hnutí DUHA.

Nová pravidla tendrů by měla respektovat doporučení, která připravila pověřená expertní skupina takzvaného Národního lesnického programu. Výběrová řízení se musí napříště vypisovat na kratší dobu a menší plochy, aby konkrétní hajní měli lepší dohled nad dodavateli a mohli je pružně vyměňovat. Státní lesy musí prodávat dřevo transparentně, jako každý jiný vlastník, a zisk investovat do zdraví lesů. Nové tendry musí zabránit tomu, aby stát neprůhledným prodejem dřeva převáděl zisky na dřevařské firmy. Prozatím, než nová pravidla vzniknou, by Lesy ČR měly postupovat podle dosavadního modelu.

Podle zprávy Hnutí DUHA Edvard Sequens

P.S.: Uvidíme, zda nám radost zůstane i po sestavení nové vlády a chystaném sloučení ministerstev zemědělství a životního prostředí.

Fiasko v ochraně biodiverzity?

Už osmnáct let platí Úmluva o biologické rozmanitosti. Státy světa, které úmluvu podepsaly, vytyčily v ochraně biodiverzity téměř třicet často velmi ambiciózních cílů. Jak nyní uvádí třetí hodnotící zpráva Global Biodiversity Outlook, kterou vydal Program OSN pro životní prostředí (UNEP), nebyl v dostatečné míře splněn ani jeden z těchto cílů. Odborníci ve zprávě uvedli, že biodiverzita se pravděpodobně bude snižovat i nadále.

Hodnotící zpráva uvádí především tyto základní body, které citoval Ekolist po drátě:

- Žádný z jednadvaceti cílů do roku 2010 nebyl s konečnou platností prosazen na globální úrovni. Většina z ukazatelů vykazuje jednoznačně trend nepříznivý pro budoucí stav biodiverzity.
- Žádná z účastnicích se vlád nesplnila zcela cíle, které si do roku 2010 vymezila na vnitrostátní úrovni, přičemž přibližně v 20 % případů se plnění cílů ani nepřiblížila.
- Druhy, které byly označeny za blízké vyhynutí, se i nadále stále přibližují vyhynutí. Mezi živočichy čelící největší hrozbě patří obojživelníci a společenstva korálových útesů.
- Počet druhů obratlovců klesl mezi lety 1970 – 2006 přibližně o jednu třetinu. Úpadek pokračující v celosvětovém měřítku se týká zvláště druhů žijících v tropech a sladkovodních ryb.
- Úbytek přírodních stanovišť se týká nejen pouhé rozlohy přírodních biotopů, ale i jejich původnosti a celistvosti. Degradací jsou zasaženy zejména sladkovodní mokřady, zaledněné mořské oblasti, slaniska, korálové útesy a podvodní útesy s porosty mořské trávy. Jistého drobného úspěchu bylo dosaženo při ochraně a brzdění rychlosti mýcení tropických deštných lesů a mangrovových porostů, ovšem jen v některých regionech.
- Úpadek se týká také genetické rozmanitosti hospodářských plodin a chovného dobytka. Podle záznamů vyhynulo od roku 2000 přibližně 60 chovných plemen dobytka.

Je to ještě neúspěch, nebo už fiasko? Otázkou je, zda nebyla Úmluva o biologické rozmanitosti od počátku zcela nerealistickým dokumentem. Nechci si však v tomto případě hrát na vševěda, protože si dobře pamatuji, jak mě coby studenta podepsání úmluvy potěšilo. Kdyby nic jiného, minimálně se do té doby neznámé slovo „biodiverzita“ dostalo do obecnějšího povědomí a alespoň v některých oblastech se podařilo trend snižování biologické rozmanitosti zmírnit.

Bylo by však velkou chybou, kdybychom si teď jako „lidstvo“ řekli, že se ztrátou biodiverzity se musíme napříště smířit. Mnoho opatření, která biodiverzitě prospívají, není až tak finančně a realizačně náročných. Nakonec o nich často píšeme i v Dáblíku. Samozřejmě si nedělám iluze, že jedinec nebo malé občanské sdružení ze střední Evropy se popasuje s vymíráním endemických ryb v afrických jezerech nebo úbytkem korálových útesů. „Naše“ biodiverzita, i když chudší než v tropech, ale není méně důležitá.

Jiří Řehounek (s využitím článku Ekolistu po drátě)

Rok biodiverzity a obnova území po těžbě

Pokud těžba nerostných surovin není příliš rozsáhlá a nezničí cennou lokalitu či celou krajinu, mohou těžební prostory poskytnout jedinečnou příležitost pro ochranu celé řady ohrožených druhů. O využití této příležitosti však rozhoduje způsob obnovy těchto území po ukončení těžby. Současné rekultivace bohužel často biologickou rozmanitost (= biodiverzitu) likvidují. Letošní rok je přitom vyhlášen jako Rok biodiverzity.

Přírodovědci s terénní zkušeností o tomto zdánlivém paradoxu vědí už dlouho. Řada vzácných druhů přežívá v naší krajině právě v těžebních či opuštěných kamenolomech, pískovnách či na výsypkách po těžbě uhlí, které byly ponechány samovolnému vývoji. V poslední době však bylo publikováno v prestižních zahraničních časopisech (Restoration Ecology, Journal of Applied Ecology, Journal of Vegetation Science aj.) hned několik studií českých vědců, které tuto skutečnost potvrdily na základě rozsáhlých souborů dat. I na základě těchto studií v ČR celá řada odborníků, nevládních organizací i těžebních a rekultivačních firem podporuje změnu přístupu k rekultivacím.

„Ponecháme-li lom, vytěženou pískovnu či výsypku svému osudu, většinou se vytvoří samovolně a zadarmo přírodě bližší a cennější ekosystémy, než bychom dosáhli jakoukoliv technickou rekultivací. Navíc jsou tyto rekultivace enormně drahé,“ říká k problematice Karel Prach, profesor botaniky z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Na nutnost změnit současnou podobu rekultivací dlouhodobě poukazují také firmy sdružené v Těžební unii. Reagují také na již zmiňovaný Rok biodiverzity a zavádějí opatření, jejichž cílem je vytváření a ochrana přírodovědně cenných území v těžebních prostorech a jejich okolí. Současná legislativa jim však v těchto snahách často svazuje ruce.

„Systém povinných rekultivací má primárně sloužit k zaházení následků těžby, ve své dnešní podobě však působí nedostatečně nebo dokonce kontraproduktivně,“ říká Karel Lorek, předseda představenstva Těžební unie. „Metody přírodě blízké obnovy jsou přece dobře známe a potvrzené mnoha výzkumy. A co je důležité, shoda názorů v tomto případě existuje napříč různými zájmovými skupinami,“ dodává.

Teď jsou na tahu odpovědné státní orgány. Jedině ony mohou změnit legislativu tak, aby odpovídala současnému stavu vědeckého poznání. Aby rekultivace nebyly synonymem pro likvidaci biologické rozmanitosti, ale naopak příležitostí pro ochranu přírody.

Tiskovou zprávu Calla upravil Jiří Řehounek

Proběhly rozsáhlé zemní práce na pískovnách

V letošním roce se sešly hned tři projekty, v rámci nichž jsme mohli upravit šest stěn pro zahníždění břehulí říčních. Mezi tradiční lokality, které sdružení Calla upravuje již několik let patří pískovna v Třebči. Množství sesypaného materiálu tu bylo po dlouhé zimě opravdu enormní, proto bylo nutné na tuto lokalitu vyčlenit peníze ze dvou projektů. Prostor pro zásah v dalších letech se však tímto velmi omezil a není vyloučené, že v dalších několika letech budeme muset od úprav upustit. V pískovně byly na podzim vytvořeny i tři nové tůně, které jsou v současné době plně naplněné vodou, ovšem zatím se zde množí vláknité řasy znehodnocující kvalitu vody.

Dále došlo k úpravě dvou pískoven, které se poprvé upravovaly v loňském roce: Lžín a

Záblatí. V obou těchto pískovnách je vhodný materiál, a je tedy i velká naděje pro opětovné vytvoření početné kolonie v letošním roce (v loňském roce zde bylo napočítáno cca 800 párů břehulí). Pískovna Záblatí byla SCHKO obohacena o větší mělkou vodní plochu, která byla hned zjara obsazena početnou kolonií čolka velkého a obecného.

Nadějnou lokalitou do dalších let se stala pískovna ve Slavošovicích, jejíž menší část byla letos upravena. Zde v minulosti bývala silná kolonie, která však zarůstáním pískovny postupně zanikla. V dalších letech bychom rádi obnovili její podstatnou část.

Méně úspěšnou akcí byla lokalita u Borkovic, kde silně vápenatý písek bude zřejmě příliš kompaktní pro potřeby břehulí. Strženy byly rovněž dvě pískové stěny v přírodní památce Pískovna Na Cvičišti v Jindřichově Hradci.

Olga Dvořáková

Branská dubina vyhlášena jako přírodní památka

Správě CHKO Třeboňsko se koncem loňského roku podařilo vyhlásit mimořádně zajímavou lokalitu Branské dubiny, dříve sloužící jako bažantnice, jako zvláště chráněné území – přírodní památku. Branská dubina (Branské doubí, Branská doubrava) se rozkládá kousek na jih od Třeboně, mezi dvorem Oborou a vesnicí Brannou. Střídají se zde menší plochy lesa a luk, zamokřené plochy a husté křovinaté lesíky. Nejlépe se dá Branská dubina projít po zelené turistické značce, která odbočuje doprava ze silnice Třeboň – Branná necelých půl kilometru za Oborou, za koňskými pastvinami. V území se nacházejí skupiny i solitéry, celkem je zde asi sto starých dubů letních. Přetrvaly zde z dob, kdy území ještě nebylo zarostlé a sloužilo jako pastvina. Asi 50 dubů má obvody kmenů nad 460 cm.

Branská dubina je největší skupinou dubů na Třeboňsku a má nejen dendrologický, ale též krajinnotvorný charakter, staří velikáni zapůsobí na návštěvníka dubiny téměř pohádkově. Podobná koncentrace mohutných starých dubů je jinde v republice zřejmě již jen v některých oborách v Polabí a na jižní Moravě.

Zdroj: www.stromytrebonska.cz

Pavla Matějková

Územní studie Třeboňsko – Novohradsko

Jihočeský kraj nedávno veřejně představil územní studii oblastí Třeboňska a Novohradsko. Územní studie by měla sloužit k regulaci výstavby a urbanismu obcí v těchto poměrně ještě zachovalých oblastech jižních Čech. Má však jednoznačně pouze doporučující charakter. Studie obsahuje návrhy územní plánů (bohužel jen) některých obcí a sídel s komentářem a též jejich odborným hodnocením. Studii zpracoval Ing. arch. Stanislav Kovář. Územní plány jsou ve studii obsaženy jednak tak, jak si je nechaly zpracovat jednotlivé obce, ve druhé části jsou pak hodnoceny z urbanistické, krajinnotvorného i stavebního hlediska. Studie nešetří kritikou některých návrhů změn v území, které označuje například za příliš expanzivní, bez nutné kontinuity na stávající charakter dané obce.

Bohužel územní studie je nástroj územního plánování, který není právně závazný, jak potvrdil na veřejné prezentaci Ing. arch. Radek Boček z Odboru územního plánování Krajského úřadu Jihočeského kraje. Podle něj je územní studie téměř bezzubá, neboť dle stavebního zákona rozhoduje o konečné verzi územního plánu pouze pořizovatel, na jehož správním uvážení je, zda regule vycházející ze studie podpoří či nikoliv. Další problém, který byl na prezentaci vznesen, se dotkl otázek kolem pozemkových spekulací, které by vyřešila pouze daňová reforma. Problém skupování orné půdy silnými investory (například na Trhosvinensku firmou Biotop), kteří dlouhodobě pozemky drží s vidinou transformace v zastavitelné plochy, znamená vysoké nebezpečí pro krajinu i přírodu, které nelze vyřešit jinak, než politickým rozhodnutím, podobně jako v jiných zemích Evropy.

Pavla Matějková

Teplárna České Budějovice – více uhlí i emisí

Českobudějovická teplárna je dnes podle Integrovaného registru znečišťování životního prostředí (www.irz.cz) z hlediska emisí SO₂, emisí rtuti a skleníkových plynů největším znečišťovatelem ve městě a jedním z největších v Jihočeském kraji. Akciová společnost Teplárna České Budějovice však plánuje navýšit spotřebu hnědého uhlí ve svém provozu na Novohradské o dalších více než 24 tisíc tun hnědého uhlí ročně. Chce nahradit jednu z dožívajících turbín za novou, která ale bude určena k výrobě elektřiny, přičemž nadbytečné teplo bude mařeno v nově postavených chladicích věžích. Tomu bude odpovídat i vyšší množství emisí oxidů síry, prachu a skleníkového CO₂. Snižuje se také celková energetická účinnost teplárny, která

neodpovídá nejlepším dostupným technikám BAT.

Krajský úřad Jihočeského kraje vede nyní k tomuto záměru správní řízení o změně integrovaného povolení provozu; účastníky jsou i sdružení Jihočeské matky a Calla: současně zaslala své připomínky na Ministerstvo životního prostředí v rámci tzv. zjišťovacího řízení v procesu EIA (hodnocení vlivů na životní prostředí).

Ekologické organizace požadují aby:

- Provozovatel bezodkladně zajistil instalaci odsiřovacích technologií u všech provozovaných uhelných kotlů.
- Z teplárenského provozu na Novohradské nebylo oproti současnosti emitováno vyšší množství tuhých znečišťujících látek, NO_x, benzo(a)pyrenu, rtuti a dalších škodlivin a rovněž emisí skleníkového CO₂. Naopak by měly být přijaty přísnější emisní limity vedoucí ke snižování zátěže životního prostředí.
- Účinnost teplárny odpovídala požadavkům na nejlepší dostupné technologie podle BAT.
- Nedošlo k oteplení vod Mlýnské stoky vlivem vypouštění chladicí vody.

V rámci procesu EIA ekologické organizace požadují doplnění dokumentace a její projednání v úplném procesu EIA. Dokumentace by měla být podle Cally a Jihočeských matek doplněna zejména o:

- Aktualizovanou rozptylovou studii respektující nové údaje o emisích, novou zástavbu v okolí města a měla by v ní být specifikovány dopady na území Č. Budějovic.
- Variantu odsíření uhelných kotlů v provozu teplárny.
- Vyhodnocení vlivu benzo(a)pyrenu na lidské zdraví v rámci studie „Hodnocení vlivů na lidské zdraví“, protože na části území Č. Budějovic je překračována hodnota imisního limitu pro tuto škodlivinu.
- Vyhodnocení varianty jiné technologické obměny teplárny, která zajistí skutečné snížení emisí a současně bude respektovat měnící se podmínky v odběru tepla.

V teplárnách má výroba elektřiny neopominutelné místo - pomáhá decentralizovat systém, zvýšit energetickou bezpečnost v místě provozu a navíc využít maximum energie paliva. Musí však jít o vysoceúčinnou kogeneraci a postupný ústup od spalování uhlí. Vyšší množství spáleného uhlí je spojeno s vyššími emisemi skleníkových plynů a dalších škodlivin a bude také přispívat ke tlaku na prolomení územně-ekologických limitů těžby hnědého uhlí v Ústeckém kraji. Myslíme si, že zvláště vzhledem k umístění provozu v centru města a zároveň v českobudějovické kotlině by tento záměr neměl být akceptován jak obyvateli města, tak úřady.

Kontrastem k výše popsanému přístupu českobudějovických může být již celá řada obcí a měst. Například Tepelné hospodářství Třebíče provozované firmou TTS, které pokrývá teplem 90 % města: v roce 2009 pocházelo 86 % tepla (280 000 GJ) z biomasy – slámy, pilin, kůry, ale i zelené a hnědé štěpky spalované v kotlích s účinností přesahující 85 %. Zbytek tepla je pokryt z kogeneračních plynových kotlen. Cena tepla zůstává nejnižší v regionu, vloni nepřesáhla 400 Kč za GJ (bez DPH).

Edvard Sequens s využitím části tiskové zprávy vydané Jihočeskými matkami a Callou

Za 7 let zabraly nákupní řetězce plochu 900 fotbalových hřišť

Nezávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ zveřejnilo výsledky průzkumu ekologických dopadů expanze nákupních řetězců v České republice za posledních sedm let. Nejrozsáhlejší výzkum svého druhu zahrnul supermarkety, hypermarkety, diskonty, nákupní centra či hobby markety vystavěné na našem území v letech 2003 – 2009. Prodejny nákupních řetězců zabírají nezastavěné plochy a zemědělskou půdu a pohánějí nekontrolované bujení měst do krajiny, poškozují přírodu a způsobují nemalý nárůst intenzity automobilové dopravy. Investoři své velké prodejny nedostatečně začleňují do okolní zástavby a realizací svých záměrů zhoršují kvalitu bydlení v okolí. NESEHNUTÍ se problematikou velkoobchodu a jejich společenskými a ekologickými dopady zabývá dlouhodobě a prosazuje usměrnění obchodních sítí směrem k větší pestrosti a hustotě lidem dostupných obchodů.

Zveřejněné výsledky [výzkumu](#) „Environmentální dopady prostorové expanze velkoplošného maloobchodu v České republice 2003–2009“ zahrnují 442 velkých prodejen nad 400 m² prodejní plochy (229 diskontů, 89 hypermarketů, 78 nákupních center, 18 supermarketů, 17 hobby marketů a 11 specializovaných velkoobchodů). Data pro výzkum byla získána zpracováním údajů o záměrech veřejně dostupných v informačním systému EIA, kam je dodávají přímo investoři záměrů. Modelovým příkladem umístění velkoobchodů v letech 2003 – 2009 je výstavba diskontu (Lidl, Penny, Plus ...) v okrajové části města velikosti 20 – 50 tisíc obyvatel.

Nové velkoobchody si vyžádaly různě rozsáhlé zábory ploch (volných i zastavěných) – celkem jako 900 fotbalových hřišť. Z celkového záboru 572 ha byla většina plochy (63 %) plocha volná (většinou zemědělská půda polí, luk nebo sadů), zbytek byla plocha zpevněná nebo zastavěná budovami či jinými zařízeními. Výsledný zábor byl využit pro stavbu komunikací a parkovišť (45 %) pro obsluhu prodejních budov, pro samotné budovy bylo použito asi 31 % zabrané plochy, zbytek byl ponechán volný (například pro pozdější expanzi). V období 2003–2009 bylo vystavěno celkem šest obřích nákupních areálů na plochách větších než 10 hektarů. Ve všech případech se jednalo o umístění tzv. „na zelené louce“. Celková plocha bujení nákupních areálů do volné krajiny (sídelní kaše) je za roky 2003 až 2009 téměř 230 hektarů.

Dopravní komplikace, které se objevují u jednotlivých případů výstavby velkoobchodů v českých městech byly potvrzeny i tímto výzkumem. Jedenáct nejproblematictějších staveb způsobilo nárůst dopravy na přilehlých komunikacích o více než 50 % původní intenzity. Více než polovina všech pak vyžaduje nárůsty o 5 – 20 %. V letech 2003–2009 bylo postaveno 378 parkovišť na povrchu, 23 v podzemí a 10 v budovách a vzniklo 80 000 nových parkovacích míst. Realizace celkem 24 % velkoobchodů v letech 2003 – 2009 měla nějaký vliv na chráněné složky přírody (například územní systémy ekologické stability nebo biotopy chráněných živočichů). Ke kácení stromů došlo v 62 % případů. 13 % staveb zasáhlo záplavové území. Celkem 56 % realizovaných záměrů přináší malý vliv na obyvatelstvo a 27 % velký vliv. Zbýlých 17 % má zanedbatelný vlivem na obyvatelstvo. 47 % nových výstaveb je realizováno poblíž nějakého stávajícího velkého obchodu a dochází tak ke kumulaci vlivů.

„Ukázalo se, že expanze nákupních řetězců v České republice způsobuje škody na životním prostředí a vyžaduje přijetí účinných regulačních a kontrolních mechanismů,“ komentuje výsledky autor výzkumu Jiří Koželouh z NESEHNUTÍ. „Na základě výzkumu, ale i zkušeností s konkrétními případy plánované výstavby velkoobchodů apelujeme na přijetí pravidel pro podporu rozvoje pestré sítě malých obchodů a omezení expanze nákupních řetězců. Aktuálně prosazujeme přijetí takových pravidel ve městě Brně“ doplňuje Milan Štefanec, koordinátor programu Zaostřeno na hypermarkety z NESEHNUTÍ s odkazem na kampaň [BRNO V AKCI](#). Výzkumná zpráva obsahuje konkrétní regulační návrhy.

„Výsledky výzkumu unikátního jak časovým, tak prostorovým záběrem, navíc zaplňují určité „bílé místo“ v oblasti zkoumání dopadů prostorové expanze maloobchodu, protože pokud už na toto téma nějaké studie vzniknou, zpravidla jsou s ohledem na dostupnost dat a náročnost zpracování regionálně či časově omezeny. Z celé řady aspektů, které jsou sledovány, vyplývá, že vliv rozšiřování velkoplošných maloobchodních zařízení na životní prostředí není možné podceňovat ...“ napsal ve svém [posudku](#) na výzkum Petr Tonev z Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Upravená tisková zpráva NESEHNUTÍ

Aktivní lidé za poznáním pasivních domů

Navazující na dubnový českobudějovický seminář „Pasivní domy – bydlení pro vás“, připravili jsme stejnojmennou exkurzi, na níž mohli zájemci své teoretické znalosti doplnit praktickými ukázkami s výkladem. Exkurze se konala 20. května a zaplnili jsme při ní plný velký autobus pro 49 lidí vltavotýnského dopravce pana Mály. Naše cesta vedla přes Dolní Dvořiště na Linec.

Nedaleko od něj leží obec Unterweikersdorf a zde jeden z několika tisíců pasivně energetických domů v Rakousku. Nikoliv nejlepší, co se týká parametrů (roční spotřeba energie na vytápění 14 kWh/m², 25 cm cihla, 30 cm polystyrenové izolace), neboť byl dokončen již v roce 2004. Ale zato obývaný rodinou pana Pointnera, který je energetickým poradcem a kromě kvalifikovaného výkladu byl ochoten provést naši skupinu domem. Jeho česká manželka nám také poskytla své zkušenosti i bez tlumočnicka. Zajímavý byl realistický pohled pana Pointnera na situaci v Rakousku, kde v oblasti nízkoenergetické výstavby vidí ještě dlouhou cestu spočívající v nutnosti měnit myšlení lidí. A přitom z pohledu Česka jsou nám vzdáleni na míle daleko vpředu.

V Linzi jsme pro návštěvu zvolili rekonstrukci starého bytového domu s 50 byty postaveného v padesátých letech minulého století, který leží v centru na ulici Makartstrasse. Majitelem je bytové družstvo GIWAG a jde o sociální bydlení. A právě snaha udržet náklady na bydlení na nízké úrovni vedly majitele k rozhodnutí razantně snížit výdaje na vytápění. To se podařilo s pomocí podpory od hornorakouské vlády – půjčky s dotací úroků a nevratné dotace 300 000 € od sdružení Energie Zukunft. Jak nám vysvětlil zástupce družstva pan Willensdorfer s kolegou, proběhla rekonstrukce, aniž by byli vystěhováni nájemníci. Na dům byl upevněn nový vnější plášť sestávající z MDF desky, 14 cm dřevité vlny a 5 cm papírové voštinové

izolace celé zakryto tvrzeným sklem. Posléze byla vyměněna okna a balkony začleněny do zateplené obálky domu. Každý byt dostal samostatnou rekuperační jednotku a v bytech zůstal i stávající otopný systém na dálkové teplo jako rezerva. Reálná potřeba přitápění se ale ukázala jako takřka nulová. Slabinou řešení je nutnost rozpočítávat náklady na vytápění na všechny nájemníky, a tedy i ztráty tepla těch, kteří je vyvětrají otevřeným oknem, jdou na vrub všem.

Po obědě v Kaplici jsme již zamířili k českobudějovické Stromovce, na jejímž okraji vzniká nová zástavba rodinných domů. A mezi nimi novostavba domu pana Jiráska, v němž by na první pohled pasivní dům hledal málokdo. Jde o řešení systému EKORD, které nám z Tábora přijel představit i jeho autor Ing. Groch. Zvláštností není jen velký vnitřní prostor daný originální konstrukcí střešních vazníků, ale také skladba stěn. Vnější vrstvu tvoří betonové skořepinové tvárnice tloušťky 20 cm a vnitřní sádrové 8 cm tlusté cihly. Prostor mezi nimi je souvisle vyplněn buď minerální vatou, nebo celulózovou izolací. Právě p. Kubiček zastupující firmu IZOCELL nám na stavbě ukázal praktickou zkoušku průvzdušnosti, což je kromě tepelně izolačních vlastností další důležitý parametr rozhodující o výsledných tepelných ztrátách domu. Zkouška, tzv. blower-door test, spočívá v řízeném natlakování a podtlakování domu, kdy citlivé tlakoměry sledují změnu tlaku v čase. V našem konkrétním případě byl výsledek trojnásobně lepší, než je požadavek na pasivní stavby. Znamená to, že si majitel počínal velmi obezřetně během stavby a pečlivě odstranil všechny možné netěsnosti.

V nabídce nám chyběla prohlídka některé z dřevostaveb provedených v pasivně energetickém standardu, ale nebylo to již časově zvládnutelné. I tak byl program napnutý a skončili jsme s hodinovým zpožděním oproti předpokládanému časovému harmonogramu. Zájemcům je možno doporučit listopadovou mezinárodní akci nazvanou Dny pasivních domů, kterou v České republice pořádá Centrum pasivního domu. Viz www.pasivnidomy.cz. Databázi rakouských pasivních domů a další informace lze pak najít zde <http://igpassivhaus.at/>.

Exkurze se konala díky finanční podpoře grantu z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti a také díky podpoře z Národní sítě EVVO.

Edvard Sequens

Desatero domácí ekologie

Zcela nové a přepracované vydání úspěšného titulu *Desatero domácí ekologie* z pera Mojmirá Vlašína, Petr Ledviny a Aleše Máchala. Ilustroval Rostislav Pospíšil. Obsahuje z 80 % nové texty – vyzkoušená doporučení a náměty. Obsah publikace: 1. Energie (P. Ledvina), 2. Voda (P. Ledvina), 3. Nakupování (P. Ledvina), 4. O vzduší (M. Vlašín), 5. Odpady (M. Vlašín), 6. Doprava (P. Ledvina), 7. Zahrada (M. Vlašín), 8. Potrava a zdraví (M. Vlašín), 9. Příroda (M. Vlašín), 10. Globalizace a lokalizace (A. Máchal). Vydala Síť ekologických poraden ve spolupráci s Ekologickým institutem Veronica. Počet stran: 144. Cena publikace 50,- Kč znamená manipulační a provozní

poplatek. Objednávejte na www.veronica.cz. Můžete si ji ale také stáhnout na http://www.veronica.cz/dokumenty/desatero_domaci_ekologie.pdf.

Z webu Veronicy Edvard Sequens

Řekni, kdo je na světě nejohroženější?

Představte si nějaké území, v němž vedle sebe žijí tři ohrožené druhy – Pták, Rostlina a Brouk (jména možná dosadíme později). V místě jejich výskytu se mohou časem natolik změnit podmínky, že všem třem druhům přestanou vyhovovat. Ani snad ne kvůli tomu, že by tam byla postavena nelegální hacienda místního zbohatlíka nebo úplně legální supermarket. Třeba jen proto, že zemřel hospodář, který tam každoročně kosil louky, pásal krávy, nebo udržoval v lese pařezinu. Který z našich tří hrdinů na tom bude nejhůř?

Pták to má zdánlivě jednoduché. Roztáhne křídla a – frnk! Uletí. Potíž samozřejmě nastává, když jsou v našem hypotetickém území specifické podmínky, které se mu na jiných místech hledají obtížně. Pokud má v ČR pták vhodné podmínky pro život pouze na jednom specifickém místě a nikde jinde nežije, nezbyvá mu než emigrovat. U nás bude považován za vyhubený druh, z celosvětového hlediska to však ještě nemusí být tragédie, protože žádné endemické druhy ptáků Česká republika nemá.

Často uváděným příkladem může být orel skalní, který z našeho území vymizel, ale třeba na Slovensku ještě přežívá, i když v nijak závratných počtech. V současné době sice probíhá jeho reintrodukce na území CHKO Beskydy, ale pro její úspěch rozhodně nebude stačit jen zákonná ochrana tohoto dravce. Kromě hnízdních příležitostí souvisí jeho výskyt také se změnami hospodaření v krajině, např. s útlumem pastvy na horách.

Rostlina pochopitelně nevlastní nožičky a z našeho hypotetického biotopu proto nemůže rozhořčeně odejít. Není však úplně bez šance. Může se šířit s pomocí větru, vody nebo živočichů jako semeno či plod, a to mnohdy i na překvapivě velkou vzdálenost. Je to ovšem taková hra na náhodu. Pokud výše zmíněná plocha skutečně představovala nějaký zvláštní biotop, může být šíření na velkou vzdálenost spíše nevýhodné, protože v nevhodném prostředí se druhu nepodaří vyrůst. Rostlina má ale v záloze ještě jednu výhodu. Může v některých případech přetrvat (živořit) na stanovišti dlouhodobě, a to buď v tzv. semenné bance v půdě, nebo u trvalek v podobě podzemních orgánů. Což ale samozřejmě nemůže provozovat donekonečna.

Vzpomínám si, že když jsme koncem devadesátých let začínali s péčí o tehdy ještě nevyhlášenou Přírodní památku Chotuc v Polabí, kvetlo tam nejvýš pár desítek chráněných vstavačů nachových. Ale stačilo vykloučit kdekaké křoví na jižní stráni a v příštím roce jsme ohromeně zírali na záplavu stovek růžových květenství. Vstavače si zde prostě definitivní vyhynutí odložily na

později a mezitím se našla parta šilenců, kteří jim k přežití pomohli s pomocí křovinořezu.

Obeznamovaný čtenář Dáblíku asi tuší, že mu zase budu vnucovat k politování nějaké hmyzy, takže se vynasnažím ho nezklamat. Ze tří výše zmíněných organismů to má pochopitelně nejhorší Brouk. Jako by toho nebylo málo, když přišel o svoje prostředí, může mu ještě leccos přitížit. Např. pro laika zcela překvapivá věc – část brouků pod krovkami nemá blanitá křídla (která jiným druhům umožňují let) a pohybuje se světem pouze pěšky. Asi si sami dokážete představit vzdálenost, kterou takový malý Brouk dokáže ujít pěšky. Dalším handicapem Brouka může být jeho obzvláštní záliba v požívání oné Rostliny, která se mu právě schovala do podzemí nebo vyčkává v semenné bance, atd. Můžeme se často pouze domnívat, v čem je vlastně hlavní důvod vymizení konkrétního brouka z biotopu, protože dat o výskytu a ekologii jednotlivých druhů máme stále minimum (u ochrany ptáků a rostlin tyto problémy vyplývající z celkové neprozkoumanosti skupiny naštěstí již dlouhá léta odpadají).

Ukázkovým příkladem takového brouka je maličký krasec *Cylindromorphus bohemicus*, který je českým endemitem a ještě nedávno se vyskytoval na stepích a suchých pastvinách v Podkrušnohoří, Poohří a Pražské kotlině. Kvůli změnám v obhospodařování naší krajiny se však jeho dnešní areál smrskl na poslední čtyři známé lokality v blízkém okolí Žatce. Naštěstí se nyní rozjíždí projekt výzkumu a ochrany tohoto jedinečného druhu naší fauny. Cílem projektu je především podrobný výzkum jeho života, nároků na prostředí a potencionálních ohrožujících faktorů, v druhém plánu také praktická péče o lokality jeho výskytu.

Samozřejmě lze namítnout, že jsem schválně vybral druhy, které potvrzují moje předchozí vývody. Což jsme samozřejmě udělal. Biologům, kteří se ekologií ohrožených druhů a ochranou přírody odborně zabývají, to však v průměru vychází i v rozsáhlejších studiích. Takže bychom měli spíše problém s hledáním výjimek, které nám výše naznačená pravidla nepotvrzují. Ohrožený hmyz prostě obecně nebývá příliš mobilní, a to ani když křídla náhodou vlastní.

A ještě drobné shrnutí na závěr. Při porovnávání brouků, ptáků a rostlin si musíme uvědomit jednu zásadní souvislost. Rostlině může za nevhodných podmínek postačit pro záchranu na lokalitě, stihne-li se rozmnožit alespoň jednou za dlouhou dobu (např. spoléhání se na semennou banku – viz výše). Pták se musí na rozdíl od rostliny rozmnožovat častěji, i když se mu hnízdění samozřejmě nemusí vydařit každým rokem. Pro druh jako takový se u ptáků obvykle nic zvláštního nestane, když se rozmnoží jen každý druhý, třetí rok. U většiny brouků (nebo klidně řekněme bezobratlých vůbec) je však nutné, aby se druh množil každým rokem. Mnohé druhy mají také různé složité cykly nebo se musejí rozmnožit i několikrát ročně...

Vymizení našeho Brouka z lokality může tedy paradoxně způsobit jediná nevhodná sezóna, jeden jediný škodlivý zásah, který razantně ovlivní biotop. Pro začátek by tedy bylo vhodné alespoň tušit, jaké druhy bezobratlých se kde vyskytují a jaké jsou jejich specifické nároky. Zní to jednoduše, že? Pro vědce je to ale vždy běh na dlouhou trať, protože výzkumy jsou obvykle časově velmi náročné. Snad se to tedy podaří pro začátek alespoň u druhů, které nám dnes z krajiny mizejí nejrychleji.

Jiří Řehounek

Inspirace brožurou

V loňském roce vydala Calla poměrně útlou brožuru „Stromy a hmyz – praktický rádce pro účast ve správních řízeních“. Publikace měla patrně úspěch, protože její třítisícový náklad je dnes takřka rozebrán. Navíc se na jejím základě začali na ekoporadnu Cally obracet lidé z různých koutů ČR, kteří potřebují poradit právě s ochranou hmyzu vázaného na staré stromy a souvisejícím kácením.

Největší radost ale všem, kteří se na vydání brožury podíleli, udělal krátký e-mail z Lysé nad Labem. Jedním ze způsobů ochrany ohrožených dřevních brouků jsou totiž tzv. loggery, která jsou běžnější např. ve Velké Británii. V Lysé nad Labem nelenili a po přečtení brožury si v zámeckém parku vytvořili vlastní zařízení tohoto typu, kterému říkají „broukoviště“. Otvíralo se u příležitosti letošního Dne Země. Inspirací se stala fotografie z Kew Gardens v Londýně, kterou jsme otiskli ve zmíněné brožuře.

Jak můžete vidět na přiložené fotografii Stanislava Svobody (úředníka z lyské radnice, který stál o zrodu

místního „broukoviště“), loggery není v tomto případě (podobně jako to londýnské) určeno pouze hmyzu, ale i lidem. Jedna z velkých broučích plastik bude sloužit na hraní dětem. Kromě toho chystají místní také informační panel o broucích, kterým by loggery mohlo prospět. Právě osvěta veřejnosti ve vztahu k ochraně stromů a hmyzu je dalším výrazným motivem, proč budovat tyto i na pohled zajímavé artefakty.

Nezbývá než doufat, že Lysá nad Labem bude pouze prvním, ale nikoli posledním místem v ČR, kde loggery vzniklo. Existuje jistě mnoho případů, kdy je nezbytně nutné pokácet starý strom ohrožující své okolí, často už obývaný ohroženým hmyzem. Když takové stromy nebo jejich části skončí v městských „broukovištích“, podaří se nám s minimálními náklady alespoň zpomalit trend ubývání biodiverzity spojené se starými stromy v krajině.

Jiří Řehounek

Výsledky ankety „Zelená perla 2009“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného). Celkem 98 členů nezávislé Komise ze 113 rozhodlo o vítězi 18. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 15. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos, teatrolog Vladimír Just atd.

Výsledky Ropáka 2009 jsme Vám přinesli v květnovém Ďáblíku. Nyní zopakujeme vítěze Zelené perly loňského roku a podíváme se na další příčky perlení. Na špici, jak vidíte, bylo vítězství jen těsné.

Zelenou perlu 2009 získal

1) Pavel Kouda, náměstek hejtmanky Ústeckého kraje (ČSSD) (165 bodů)

„Prostě jsem pro prolomení limitů, aby se ta kultura tady trošičku zvedla.“

z rozhovoru pod názvem Obrat v Ústí, koalici nevdá bourání obcí kvůli uhlí,

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=650888>, 22. 10. 2009

Na dalších místech se umístili:

2) Jiří Janeček, poslanec PS P ČR a radní Magistrátu hlavního města Prahy (ODS) (162 bodů)

„Já jsem se tam byl podívat, protože když o tom budu hlasovat... Myslím si, že ta lokalita je nádherná. Myslím si, že aby tam byl jenom les, že je to škoda.“

z reportáže Reportéři ČT pod názvem Golfové hřiště v Klánovicích

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209452801240025-reporteri-ct> (cca 27. minuta), 29. 6. 2009

2) Jana Ježková, předsedkyně Svazu minerálních vod ČR (162 bodů)

„Pitná voda z vodovodu je především určena k jiným účelům než k přímému pití.“

z rozhovoru pod názvem Balené minerální vody mají jasné výhody, Právo, 30. 9. 2009

3) Cyril Svoboda, poslanec PS P ČR a ministr pro místní rozvoj (KDU-ČSL) (143 bodů)

„Zvíře je věcí a nemá smysl tvrdit, že zvíře věcí není.“

z rozhovoru ve Zprávách TV Prima, TV PRIMA, 27. 4. 2009

4) Jiří Hanzlíček, bývalý ekologický poradce ministrů průmyslu (104 bodů)

„Paradoxem je, že sdělovací prostředky nás přesvědčují o katastrofických scénářích nárůstu teplot, a u nás se zatepluje.“

(reakce na článek Šéfové průmyslu napadli program zateplování)

z dopisu pod názvem Ideologie biomasy, E15, 29. 4. 2009

5) Martin Langmajer, radní Magistrátu hlavního města Prahy (ODS) (98 bodů)

„Já nemám vůbec žádný problém s tím, když se znehodnotí zemědělská půda, protože v Praze nemá co dělat.“

z článku Martin Langmajer: Nový územní plán Prahy bude nejdřív za rok

<http://www.e15.cz/nazory/rozhovory/martin-langmajer-novy-uzemni-plan-prahy-bude-nejdriv-za-rok>, 23. 10. 2009

6) Gustáv Slamečka, ministr dopravy (85 bodů)

„Osobně jsem na vládě říkal, že není problém mít chráněná území, ale problém je, kde jsou chráněná. A to bohužel,

když se podíváme na ty oblasti a porovnáme si to s těmi plány infrastruktury, tak mnohokrát vidíme, že se nám to jakoby náhodou kryje.“

ze sborníku ze semináře Cenová politika výstavby dálnic, 24. 11. 2009

7) Kateřina Jacques, poslankyně PS P ČR (SZ) (77 bodů)

„Biomasa to je bioodpad, který se zpracovává do biomasy.“

jedna z odpovědí v pořadu Uvolněte se, prosím

Česká televize 1, <http://www.youtube.com/watch?v=rrCtXmpheD8&feature=related> nebo (celý pořad)

<http://www.ceskatelevize.cz/program/detail.php?idp=10266784042&day=1271973600&time=21:35&ch=1&vso=video&idec=209%20522%2016180/0013&rok=2009#dil209%20522%2016180/0013>, 3. 4. 2009

8) Václav Klaus, prezident ČR (71 bodů)

„Je zřejmé, že ekologisté nechtějí změnit klima. Chtějí změnit nás a naše chování. Přejí si nás kontrolovat a ovládat.“

z článku Modrá planeta je v ohrožení, bojí se prezident Klaus

<http://www.novinky.cz/domaci/177575-modra-planeta-je-v-ohrozeni-boji-se-prezident-klaus.html>, 28. 8. 2009

9) Václav Klaus, prezident ČR (65 bodů)

„Nemyslím, že je nějaké oteplování klimatu. Nevidím žádná statistická data, která by to dokazovala.“

(názor, který zazněl na Světovém ekonomickém fóru v Davosu)

z článku Klaus: Oteplování neexistuje. Je mi líto, že to Al Gore nechce slyšet

<http://domaci.ihned.cz/c1-33711380-klaus-oteplovani-neexistuje-je-mi-lito-ze-to-al-gore-nechce-slyset>, 31. 1. 2009

10) Martin Říman, poslanec PS P ČR a ministr průmyslu a obchodu (ODS) (59 bodů)

„My si samozřejmě velmi pevně a přesvědčivě myslíme, že globální oteplování je pitomost.“

z rozhovoru pod názvem Nenecháme ze sebe dělat extremisty

http://hn.ihned.cz/c4-10065240-33975420-500000_d-nenechame-ze-sebe-delat-extremisty, 6. 2. 2009

10) Pavel Bém, primátor hlavního města Prahy (ODS) (59 bodů)

„Jsem připraven se připoutat nikoliv k bagru či jeřábu, ale k postelím a psacím stolům všech troublemakerů.“

(odpověď na kritiku, že se ve výstavbě části pražského tunelu Blanka nezákonně pokračuje bez stavebního povolení zrušeného soudem)

z článku Bém: Kvůli tunelu Blanka se klidně připoutám k psacímu stolu

<http://www.novinky.cz/ekonomika/177520-bem-kvuli-tunelu-blanka-se-klidne-pripoutam-k-psacimu-stolu.html>, 28. 8. 2009

11) Jiří Zimola, hejtman Jihočeského kraje (ČSSD) (52 bodů)

„Vyhlášení výjimečného stavu by nám pak dalo právo, abychom proti této katastrofě zasahovali podle našeho uvážení a mínění odborníků, a nikoliv jen správců parku a ministerstva životního prostředí.“

z rozhovoru pod názvem Kůrovcová kalamita je jako povodeň

Lidové noviny, 28. 8. 2009

12) Pavla Finflrová, náměstkyně primátora Hradce Králové (ODS) (37 bodů)

„Město si vybudovali lidé pro lidi a nad jejich zájem nelze postavit nic jiného, ani zájem žáby nebo brouka. Někdy bohužel musíme kácet i přes nevoli občanů a protesty pseudoodborníků, aby nám nakonec všechny ty stromy nepopadaly na hlavu.“

z článku Příliš drahý zlatohlávek

Zpravodaj Statutárního města Hradec Králové, 5. 8. 2009

13) Michal Jančařík, moderátor TV NOVA (29 bodů)

„Že někde někdy může bouchnout atomová elektrárna, to se může stát, ale riziko atomových elektráren je pořád menší než smrt zadušením pro všechny.“

(z odpovědi na otázku, zda vás v krajině ruší obrovské chladicí věže jaderné elektrárny či se jich bojíte)

z článku Podle Michala Jančaříka dovolenou neplánujte, Temelínky č. 2/2009

14) Otto Vaďura, jednatel firmy APH-rybníky, s. r. o. Břeclav (28 bodů)

„Naším hlavním programovým bodem je, že příroda má sloužit lidem, ne lidé přírodě.“

(jeden z hlavních cílů nové politické strany)

z článku Vyloučený Vaďura založí novou stranu

http://breclavsky.denik.cz/zpravy_region/vylouceny-vadura-zalozi-novou-stranu20090309.html, 9. 3. 2009

15) Jan Tihlařík, starosta Moravského Písku (ČSSD) (26 bodů)

„Lelek kozodoj, co tam má být, se odstěhuje tam, kde bude potřeba – tak jako se odstěhovala koliha kvůli Strážnici.“
z reportáže Na stavbu R55 jsou peníze, ale zastavili ji chránění ptáci
<http://www.ct24.cz/doprava/64830-na-stavbu-r55-jsou-penize-ale-zastavili-ji-chraneni-ptaci>, 25. 8. 2009

16) Tomáš Jirsa, senátor Senátu P ČR a starosta Hluboké nad Vltavou (ODS) (25 bodů)

„Podporují-li pánové Miko, Bursík, Ambrozek a Moldan současné těžby na Šumavě, nelze je oprávněně nazvat jinak než agenty těžářské lobby.“

(reakce na článek Na Šumavě za pět set let)

z dopisu pod názvem Šumavu ovládli těžaři dřeva, Lidové noviny, 28. 8. 2009

Tisková zpráva Děti Země ze 30. dubna 2010

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Protože jsme minule omylem uveřejnili jen první část opravníku, saháme k opravníku opravníku a celého pučmelouda si můžete přečíst dnes. S omluvou Váš redakčně-autorský tým.

Tak jsme čapli Pučmelouda...

Velká většina lidí se podle mého soukromého průzkumu domnívá, že Pučmeloud, čmeláčí strašidlo z večerníčku o včelích medvídčích, neexistuje. V tomto případě se ovšem nemýlí autoři večerníčku, ale veřejné mínění. Pučmeloud má v čmeláčím světě svůj reálný předobraz, byť večerníková postava je samozřejmě jeho poněkud zkreslenou variací.

Čmeláčí „strašidla“ se ve skutečnosti jmenují pačmeláci a je jich dokonce mnoho druhů. Zbarvením napodobují čmeláky, v jejichž hnízdech parazitují. Existuje teorie, podle které vznikli pačmeláci zdokonalením obsazování cizích hnízd, což se běžně děje i mezi samičkami čmeláků. U pačmeláků se vůbec neseťkáme s dělnicemi, takže jsou svým rozmnožováním zcela závislí na svých hostitelích.

Matky pačmeláků vnikají do hnízd čmeláků a pokoušejí se zabít nebo ovládnout jejich matky. Musí ovšem napadnout čmeláčí kolonii v pravý okamžik. Pokud do ní vniknou příliš brzy, nemusí v ní být ještě dost dělnic, které

by se postaraly o jejich potomstvo. Pokud přiletí moc pozdě, mohou je početnější dělnice napadnout a zabít. Podaří-li se jí hnízdo úspěšně obsadit, požírá matka pačmeláka vajíčka a mladé larvy čmeláků a do uvolněných buněk klade svoje vajíčka.

Jediným omylem tvůrců večerníčku jsou tak pouze Pučmeloudovy olbřímí rozměry. Pačmeláci se od čmeláků velikostně výrazněji neliší. Těžko by se totiž jako larvy vešly do buněk v hnízdě.

Jiří Řehounek

Na kole podél hranic – Dvacet let poté

3. etapa: Nová Bystřice – Chlum u Třeboně (18/21 km)

Všeobecná charakteristika: pro trekkingová kola pohodlná, pestrá trasa jen s malými převýšeními, vhodná pro rodinný výlet.

Nejsnazší přístup: z Nové Bystřice sezonním cyklobusem z Českých Budějovic (doba jízdy 1:30 h) nebo úzkokolejnou železnici z Jindřichova Hradce (doba jízdy 1:15 h).

(1) **Nová Bystřice:** město (588 m n. m.) na jihozápadním okraji Českomoravské vrchoviny leží v kotlině otevřené spíše k jihu a odvodňované tudy říčkou Dračicí. Zde se nachází severní okraj historického území Vitorazska, které z geomorfologického (a po dlouhá léta též politického) hlediska náleží spíše k Rakousku, ale bylo již v raném středověku osídleno slovanským obyvatelstvem, jež mu natrvalo vtisklo svůj ráz. Novou

Bystřici založili rakouští mniši z rytířského řádu johanitů: u Dračice vybudovali obchodně-řemeslnickou osadu rozloženou kolem tržiště (dnešního náměstí) na západovýchodní obchodní cestě vedoucí z Třebońska do Podyjí (kde se stýkala mj. s cestou od Landštejna). Jižně od města brzy vznikla i ves Mnich a soustava rybníků, která částečně přetrvává dodnes. Na konci 13. století se Bystřice stala majetkem Guty Habsburské a jejím sňatkem s budoucím českým králem Václavem II. byla připojena k českému státu. Záhy přešla do rukou pánů z Landštejna a sloužila jako spojovací článek mezi Čechami a pomezím hradem Landštejnem. Jako vcelku bohaté městečko byla obehnaná **opevněním** – dnes torzovitě dochovaným – a získala vzácně pravidelný obdélníkový půdorys. Ze své pozice většinou těžila, avšak dvakrát na ni také doplatila: v r. 1318 celý kraj zpustošilo vojsko krále Jana Lucemburského, potírajícího rozsáhlý odboj české šlechty, a r. 1420 při neúspěšném obléhání Landštejna město vyplenili husité vedení Janem Žižkou z Trocnova.

To již na severovýchodním okraji města stál **hrad** ze 13. století (dnes **zámek**, veřejnosti nepřístupný) a vedle něj v jádře gotický **kostel sv. Petra a Pavla**, postavený ve 14. století na místě výjimečné johanitské rotundy (dochovány její základy): cenné jsou gotické klenby i nástěnné malby v presbytáři, kostel lze navštívit o nedělních bohoslužbách. V parkově upraveném středu náměstí si můžeme odpočinout u **sousoší Nejsvětější Trojice** (1727) a u **kašny** (1859). Na západním okraji náměstí zaujme několik **domů s renesančními fasádami v empírové úpravě**. Odtud vede severním směrem výpadovka na Jindřichův Hradec, která kopíruje císařskou silnici, dokončenou r. 1834. Pokud si po ní uděláme krátkou vyjížďku, mineme původně hřbitovní goticko-renesanční **kapli sv. Kateřiny** (nepřístupnou), citlivě opravenou rozlehlou budovu **školy** (1903), přívětivý penzion Na Bojišti a kousek za obcí (odbočka doprava po krátké polní cestě ke stromům je označena) pozoruhodný **židovský hřbitov** s dobře dochovanými náhrobky z 19. – 20. století.

Od 19. století až do 2. světové války se Nová Bystřice rozvíjela také jako lokální centrum průmyslu, zejména textilního a stavebního. Městský půdorys expandoval především východním směrem, proti proudu Dračice, až se prakticky propojil s blízkou osadou Albeř (dnes je u ní velký autokemp na březích rozlehlého, byť mělkého rybníka Osika, jenž je však znám poměrně studenou vodou). V r. 1897 byl zahájen provoz na **úzkokolejně železnici Jindřichův Hradec – Nová Bystřice** (rozchod – tzv. bosenský – 760 mm, délka trati 33 km, doba jízdy 1 h 15 min.; druhá větev z r. 1906 vede z Jindřichova Hradce na sever do Obrataně). Úzkokolejka byla vedlejším produktem rakousko-uherského železničního

stavitelství, které takové úzkorozchodné dráhy budovalo především v hornaté balkánské Bosně, již anektovalo r. 1878: oproti normálnímu rozchodu bylo možné dosáhnout prudšího stoupání a oblouků s menším poloměrem. Jindřichohradecké úzkokolejky byly privatizovány r. 1995: dnes slouží především pro sezonní turistiku, včetně cyklistů; vypravují také nostalgické parní soupravy.

Celá Nová Bystřice je dnes nejvýznamnějším centrem turistického ruchu v oblasti, skutečným nástupištěm do celé České Kanady. Najdete tu mnoho ubytovacích i restauračních zařízení, potravinové obchody otevřené i o víkend, informační centrum sídlí v patře sorelovského nákupního střediska.

Nová Bystřice – bývalá osada Mnich (1 km): Vyjedeme z náměstí směrem na západ ulicí Na Můstku a na první křižovatce odbočíme doleva ulicí Vitorazskou: opustíme město a ocitneme se u plechové ohrady kolem bývalého objektu roty pohraniční stráže. Jsme před lokalitou bývalé vsi Mnich (Minchschlag) a vracíme se do našeho vytčeného dvoukilometrového pásma podél hranic (kvůli Bystřici se vyplatilo je opustit; pokud bychom se toho byli chtěli vyvarovat, stačilo na závěr předchozí etapy před Artolečí odbočit doleva rovnou na signálku a dojet po ní přímo až sem). Povrch A1.

(2) Bývalá osada Mnich: založena na konci 12. století rakouskými johanity brzy po Nové Bystřici. V r. 1945 čítala 308 obyvatel v 73 staveních podél Dračice pod Mnišským rybníkem (vedla odtud silnička do rakouského Griesbachu, vzdáleného 1,5 km – dnes na hranicích zarostlá). Osada byla r. 1952 zničena v souvislosti s vytvořením železné opony. Dnes tu narazíme na poutač rozlehlého golfového hřiště, které se rozkládá dál na západ podél bývalé signálky a posléze téměř navazuje na obdobné hřiště v rakouském Haugschlagu.

Mnich – nejsevernější bod Rakouska u osady Rottal / český lesní hotel Peršlák: Pokračujeme po signálce (asfaltový povrch A2, pak panely P) stále rovně až k cykloodpočívadlu vedle českého hraničního rybníka Blanko (skrytého vlevo za stromy) u stejnojmenné samoty již v Rakousku. Zde se opět budeme

rozhodovat mezi dvěma alternativami: (a) pokračujeme po poněkud písčité, ale sjízdné signálce až k lesnímu hotelu Peršlák poblíž hraničního Červeného potoka (povrch H1), na jehož jižním břehu se jen o několik set metrů dále nejsevernější bod Rakouska nachází. (6 km)

(b) Chceme-li vidět víc, odbočme od odpočívadla u rybníku Blanko doleva k jihu a po cestě (povrch A2v) dojedeme k hraničnímu přechodu pro cyklisty a pokračujeme (krajinou s četnými žulovými balvany) stále rovně jižním směrem po pohodlné asfaltce (povrch A1) do nejsevernější rakouské obce Haugschlag. Její centrum s kostelem z r. 1787 objedeme spodem a po silnici rozdělující na dvě části známé golfové hřiště vyšlapeme táhlé stoupání. Odměnou nám bude nádherný, více než dvoukilometrový sjezd do osady Rottal: během jízdy budeme moci vychutnat pohled do pohraničního údolí, za nímž se rozprostírá mohutný komplex lesů, sahající až téměř ke Stráži nad Nežárkou. Dole pod kopcem, těsně před ostrým ohybem silnice doleva, zastavíme u kuriozního dřevěného rozcestníku a pak se dáme polní (vzápětí lesní) cestou (povrch H1) stále dolů k Červenému potoku. Na něm byl na jaře 2008 (hned po „Schengenu“) vybudován dřevěný Most do Údolí lásky jako náhrada někdejšího kamenného mostu stejného jména, jež pocházelo od skutečnosti, že tudy bylo možné procházet mezi malou českou pohraniční osadou Nový Mlýn (Neu Mühl) a Rottalem, kde se prý v hostinci Perzy majitelka a její dcera chovaly velmi vstřícně k hostům mužského pohlaví. Přejdeme most do Čech a vystoupáme po písčité cestě borovým lesem k nedalekému lesnímu hotelu Peršlák. Za ním pokračujeme asi 150 m po asfaltové signálce (povrch A1) a odbočíme vlevo (značeno jako odbočka ze zelené turistické značky) pěšinou přes písčné duny obklopené borovicemi k nehlubokému Červenému potoku: nejsevernější bod Rakouska je na druhém břehu: jde o nenápadné místo s hraničním kamenem a lavičkou. Přímo na ně se můžeme dostat také tak, že po vstupu do lesa od silnice v Rottalu nesejdeme k dřevěnému mostku, ale dáme se lesní pěšinou (povrch H2) doleva a pak vpravo (značeno obvyklou značkou v rakouských státních barvách). Posledních pár metrů na výběžek rakouského území v meandru potoka sestoupíme pěšky. (7 km)

(3) **Nejsevernější bod Rakouska u osady Rottal / český lesní hotel Peršlák:** Nejsevernější bod Rakouska má souřadnice 15°1' v. d. a 49°1' s. š. Červený potok tu zleva ústí do Koštěnického potoka, který pak vymezuje hraniční čáru směrem na jihozápad až ke Staňkovskému rybníku. Český lesní hotel Peršlák je bývalý kasárenský (a celní) dům, který sloužil (od r. 1922) za první republiky (šlo nejen o obranu hranic, ale v oblasti bujelo také pašeráctví) i v komunistické éře. Dnes je soukromým majetkem rodiny Hauserových. Před domem stojí nízký pískovcový **Kámen republiky** z r. 1938: v předmnichovské atmosféře jej vytvořili vojáci zdejší posádky: k obrysové mapě Československa připojili nápis *Naše je a naše zůstane!* Na začátku října vojáci německé armády, kteří kasárna obsadili, připojili text *Bis wir kamen 1938 (Než jsme přišli...)*. Další úpravy kamene uskutečnili navráťivší se čeští vojáci v květnu 1945. Peršlák slouží jako hotel s vysokým standardem služeb, ale zejména jeho předzahrádka je v letní sezoně plná cyklistů. Příležitostně se tu konají kostýmované připomínky vojenských událostí spojených zejména s r. 1938. V lese západně od hotelu jsou řopíky 1. linie československého pohraničního opevnění z 30. let.

(a) **Nejsevernější bod Rakouska u osady Rottal / český lesní hotel Peršlák – Meridianstein (5 km):** Jde opět o jednu ze dvou možností, jak postupovat dál. Vrátime se přes Most do Údolí lásky do Rakouska a pokračujeme po silnici (povrch A1) doprava a kolem loveckého zámečku k lesu. Tam můžeme navštívit stylový hostinec Maria Perzy, o němž jsme se již zmínili a který i v detailech zachovává atmosféru meziválečné doby. Za hostincem vjedeme do lesa a vzápětí odbočíme na žlutě značenou širokou lesní cestu (povrch B), na níž nás spíše povedou zelenobílé štítky s nápisem Meridianstein. Za světlinou podle nich odbočíme ostře doprava na pěšinu (povrch H2) a svažitém lesním terénem se dostaneme až k Staňkovskému rybníku.

(4) **Meridianstein:** nízký žulový kvádr na okraji lesní mýtiny, na místě, kde 15. poledník východní délky se protíná s 49. rovnoběžkou severní šířky. Východní břeh Staňkovského rybníka, vzdálený jen pár desítek metrů, je zajímavý tím, že jeho úzký pruh ještě náleží České republice: původně totiž vedla státní hranice po březní linii, ale tehdy bývala hladina

vyšší.

Meridianstein – Josefthal (3 km): Vrátime se pěšinou zpět na širokou lesní cestu a po ní pokračujeme vpravo vzhůru lesem až na silnici (povrch A1) z Haugschlagu. Po ní se dáme opět vpravo.

(5) Josefthal: samota na místě někdejší sklářské hutě, z níž se dochovala dřevěná zvonička.

Josefthal – Staňkov (5 km): Po lesní silnici pokračujeme k české hranici, před níž mineme typickou budovu meziválečné celnice (dnes v soukromých rukou) a asi po 1 km vyjedeme z lesa: napravo zahlédneme cíp Staňkovského rybníka a přes jednotu Pele dorazíme na hráz rybníka Hejtman mezi Staňkovem a Chlumem u Třeboně. Pokud se rozhodneme dojet na vlak, nejbližší to máme dolevo do Majdaleny (dalších 7 km).

(b) Nejsevernější bod Rakouska u osady Rottal / český lesní hotel Peršlák – Rašeliniště nad Staňkovským rybníkem (3 km): Druhá alternativa pro cestu z Peršláku znamená jet stále po signálce. Za Novomlýnským rybníkem se cesta změní z asfaltové na lesní s hlinitopísčítým a travnatým povrchem (H1/H2). Je však dobře sjízdna a vede přímo k jihozápadu. Můžeme tu sledovat, jak pruh po drátěných zátarasech zarůstá náletovými dřevinami. Cesta, stejně jako všechny další trasy v této oblasti, vede houbařským rájem. Signálku přetíná několik lesních cest, je však třeba držet směr.

(6) Rašeliniště nad Staňkovským rybníkem: malebné místo těsně nad vtokem Koštěnického potoka do Staňkovského rybníka – rašeliniště v raném stadiu vývoje, s jezírky a typickým rostlinstvem. Pěkný výhled směrem k rybníku, byť jeho hladinu ještě nevidíme. Asi o 1 km dál vzhůru nad lesní asfaltkou (cyklotrasa 322) můžeme odbočit ke krátkému odpočinku vpravo: vystoupáme po okraji mýtiny za clonu listnáčů na Kněžskou skálu, žulový skalní útvar s pěkným výhledem směrem k Meridiansteinu.

Rašeliniště nad Staňkovským rybníkem – Staňkov (8 km): Jedeme po asfaltce, ale abychom se udrželi v blízkosti hranic, odbočíme po modré turistické značce na hlinitopísčítou, místy šterkovou, ale stále vcelku dobře sjízdnou cestu (povrch B/R2), která nás přes křižovatku se dvěma pomníky (obrázek sv. Josefa a pomník z r. 1853 věnovaný Českému lesnickému spolku) vyvede z lesů (předtím si vlevo povšimněme úzkého rybníčního zálivu) přes louky do obce Staňkov.

Tomáš Malina a Dalibor Stráský

Vzorník povrchů cesty:

A1 – asfalt: hladký povrch (balená drť) ■; A2 – asfalt: hrubší povrch (stříkaná drť) ■; A2v – asfalt: hrubší povrch s výmoly ■; A2z – zbytky asfaltu s hrubším povrchem ■; B – šotolina, hlinitopísčítý povrch (hladký) ■; Bv – šotolina, hlinitopísčítý povrch s výmoly ■; H1 – nezpevněná polní/lesní cesta (hladký povrch) ■; H2 – nezpevněná polní/lesní cesta s travnatým povrchem ■; H3 – nezpevněná polní/lesní cesta (hrubý povrch, vyčnívající kořeny nebo kameny) ■; P – dlažba, beton, panely ■; R1 – šterk jemný ■; R2 – šterk hrubý ■; S – úzká stezka, pěšina ■; X – neznatelná cesta ■.

To je on -- kamion!

Dopravní federace zahájila 2. ročník soutěže s názvem „To je on -- kamion!“ o nejlepší fotografii či krátké video na téma „*Jak kamiony škodí lidem ve městech a vesnicích*“. Vítěz soutěže bude moci celý rok cestovat vlakem první třídou zdarma po celé republice. Cílem soutěže je zviditelnit problém přebujelé kamionové dopravy na českých silnicích, obzvláště v obcích,

kteří leží na objížděných trasách zpoplatněných úseků.

Kdokoli má zájem, může od 11.5. do 31.10.2010 zaslat své příspěvky emailem, mmskou či poštou na adresy uvedené na webu soutěže www.tojeonkamion.cz. Obyvatelé zatížených obcí, jimž se valí kamiony pod okny a zatěžují je hlukem a exhalacemi, či řidiči osobních automobilů, které kamiony ohrožují na bezpečnosti a komplikují jim cestu, dostávají možnost zobrazit problémy působené nákladní silniční dopravou. Příspěvky budou umístěny do webové mapy, která přehledně zobrazí plošný rozsah problému. Ze stránek soutěže bude také možné odeslat politickým lídrům dopisy s požadavkem, aby se bez zbytečných průtahů zasadili o takové vylepšení mýtného systému pro nákladní dopravu, které povede ke zvýšení bezpečnosti a kvality života v obcích.

Jana Kozáková, starostka Rudné u Prahy uvádí: „Vítáme letošní ročník soutěže *To je on – kamion!*, neboť chce přispět ke zviditelnění problému, který trápí obyvatele mnoha obcí, včetně té naší, i řidiče na menších silnicích. Snížená bezpečnost, hluk, exhalace, negativní dopady na kvalitu života. Je nezbytné, aby se stát k problému postavil čelem a bez zbytečného otálení zavedl mýtné na silnice druhé a třetí třídy.“

Pavel Příbyl z Hnutí DUHA, členské organizace Dopravní federace, řekl: „Zatím hlavním účelem mýtného se zdá být zisk pro firmu Kapsch a téměř mizivý příspěvek do rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury. Jeho motivační funkce k přesunu nákladů na železnici je malá. Výsledným efektem nedokonalého mýtného systému je objíždění přes obce a po nevyhovujících silnicích. To je nutné změnit. Vláda také musí přijmout opatření, která budou motivovat firmy, aby své zboží vozily raději vlakem a kde to je možné, využívaly místních dodavatelů.“

Edvard Sequens s využitím tiskové zprávy Dopravní federace

Více informací o Dopravní federaci nevládních organizací na www.dopravnifederace.cz

Novinky z Cally

Ve čtvrtek 27.5. 2010 se konala první letošní členská schůze sdružení Calla, na které se mimo jiné volil nový výbor Cally na dvouleté funkční období. V pětičlenném výboru budou nyní pracovat Romana Panská, Ludmila Rakovská, Josef Polívka, Jiří Řehounek a Edvard Sequens. Revizorkou Cally byla zvolena Štěpánka Homolková. Nový výbor se hned tento den sešel na své první schůzi, hlavním úkolem bylo zvolit předsedu a hospodáře Cally. Předsedkyní sdružení Calla se stala Romana Panská, hospodářem Edvard Sequens. Chtěla bych popřát členům výboru elán a energii do „výborové“ práce a poděkovat za jejich ochotu věnovat volný čas Calle.

Romana Panská

Pozvánky na akce

Calla Vás srdečně zve na veřejnou prezentaci

Sociologická studie "Vojenské území Boletice a jeho okolí"

kterou pro Callu zpracovala paní Mgr. Eliška Novotná z VŠE v Jindřichově Hradci.

v **pondělí 7. června od 14 hod.** na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
Branišovská 31, České Budějovice, Veselovského posluchárna B3

Více informací: pavla.matejkova@calla.cz, 387 311 381

*** * ***

**Ekologický institut VERONICA, sdružení Calla ve spolupráci se
SEV Divizna při ZOO Liberec**

Vás v rámci projektu Klimatické koalice zvou na seminář

„Globální změna klimatu – fakta a fikce“

v úterý 15. června 2010 od 10 do 16 hodin

v multimediálním sále Krajského úřadu Libereckého kraje v Liberci

Program:

09:30 - 10:00 *Prezence*

10:00 - 10:15 **Zahájení, úvodní slovo** - MVDr. David Nejedlo, ředitel ZOO Liberec

10:15 - 11:00 **Změna klimatu, její příčiny, dopady a projekce** – RNDr. Jan Hollan, Ph.D., Hvězdárna a planetárium Mikuláše Koperníka, Brno

11:00 - 11:40 **Možné dopady měnicího se klimatu na území České republiky** – RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., ředitel pobočky Českého hydrometeorologického ústavu v Brně

11:40 - 12:00 *Diskuse*

12:00 - 12:30 **Dopady klimatické změny na lidské zdraví** – MUDr. Miroslav Šuta, odborný konzultant v oblasti ekologických a zdravotních rizik

12:30 - 12:50 **Klima a chudoba – dopady na rozvojový svět** – Mgr. Jan Doležal, Glopolis

12:50 - 13:10 *Diskuse*

13:10 - 14:00 *Přestávka na oběd*

14:00 - 14:10 **Zahájení odpoledního bloku**

14:10 - 14:50 **Kjótská dohoda na konci, co dál? – výsledky a perspektivy mezinárodních dohod pro ochranu klimatu** – Ing. Gabriela Fischerová, bývalá poradkyně Ministerstva životního prostředí pro vyjednávání mezinárodních dohod, F.CON. s.r. o.

14:50 - 15:10 **Politika ochrany klimatu České republiky** – Mgr. Jiří Jeřábek, Centrum pro dopravu a energetiku

15:10 - 15:30 **Chytrá energie - koncept nevládních organizací ke snižování emisí** - RNDr. Yvonna Gaillyová, Ekologický institut Veronica

15:20 - 15:50 Diskuse

15:50 - 16:00 Závěrečné slovo, ukončení

Seminář moderuje Ing. Edvard Sequens, Calla

Pokud máte zájem o účast, zašlete nám, prosím, návratku (www.calla.cz) a to nejpozději do 10. června na adresu ZO ČSOP Veronica, Panská 9, 602 00 Brno nebo e-mailem na: romana.kostalova@veronica.cz

Seminář se koná díky finanční podpoře Ministerstva životního prostředí a Oak Foundation administrované Nadací Partnerství a s podporou Libereckého kraje.

* * *

Sdružení Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou exkurzi

„Stromy a hmyz“

Celodenní autobusová exkurze pro odbornou veřejnost do okolí Českých Budějovic za poznáním hmyzu vázaného na staré stromy. Součástí exkurze bude rozpoznávání starých stromů důležitých pro ohrožený hmyz a ukázky alternativ ke kácení stromů.

Lektoři:

Mgr. Zdeněk Hanč (AOPK ČR – Správa CHKO Blanský les) – entomolog, dlouhodobě se zabývá ochranou saproxylického hmyzu na Českobudějovicku

Ing. Petr Žížka (Magistrát města České Budějovice) – na odboru životního prostředí se mimo jiné věnuje řízením o kácení stromů rostoucích mimo les

RNDr. Jiří Řehounek (Calla) – entomolog, popularizuje „měkké“ alternativy ke kácení stromů a ochranu hmyzu v městském prostředí

Mgr. Pavla Matějková (Calla) – právnička, mimo jiné se zabývá účastí v řízeních o kácení stromů a právním poradenstvím v této oblasti

Čtvrtek 17. 6. 2010, 9:00 hodin

Sraz v prostoru nákladového nádraží České Budějovice . Předpokládané ukončení tamtéž kolem 17:00. Odeslání závazné přihlášky do 10. 6. 2010. Tu najdete na www.calla.cz .

Kontakty: RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898, pavla.matejkova@calla.cz

Tento projekt je realizován v rámci sítě Krasec za finanční podpory Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje.

* * *

Společnost ROSA a Calla

Vás srdečně zvou na besedu v cyklu Zelených čtvrtků

"Bezpečné výrobky"

s MVDr. Pavlem Kolářem ze Sdružení obrany spotřebitelů.

Umíte obhájit svá práva? Postavení českého spotřebitele v EU. Nebezpečné výrobky. Zdravé potraviny.

Ve čtvrtek 17.6. 2010 od 18.00 hodin

V galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice

Více informací:

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9, České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

* * *

Den otevřených dveří větrných elektráren

V sobotu **12. června 2010** se na 13 lokalitách v ČR koná Den otevřených dveří větrných elektráren, který pořádá **Česká společnost pro větrnou energii** spolu s Evropskou asociací pro větrnou energii (EWEA). Více informací naleznete na www.csve.cz.

* * *

6. celostátní konference A Rocha 2010

Termín konání: 9. – 12. 9. 2010

Místo konání: sbor Církve bratrské (Husinec) a CEV Dřípatka (Prachatice)

Pořádá: česká pobočka A Rocha (křesťané v ochraně přírody)

Kontaktní osoby: Pavel a Radka Světlíkoví, tel. 775 042 221, 775 042 228, 491 420 616
Havlíčková 65, 552 03 Česká Skalice, psvetlik@arocha.cz, www.arocha.cz

Přihláška do 30. 6. 2010 (bližší informace včetně pozvánky obdržíte na výše uvedených kontaktech).

* * *

Výstava v Blatském muzeu v Soběslavi

Voda a život

Rožmberský a Smrčkův dům v Soběslavi

1. 5. – 30. 9. 2010, denně kromě pondělí 9:00 – 17:00, vernisáž 3. 5., 18:00

Volné pokračování úspěšné výstavy „Moře a život“, tentokrát zaměřené na sladké vody – řeky, rybníky, jezera, přehrady, rašeliniště a další mokřadní biotopy.

* * *

Výstava v Blatském muzeu ve Veselí nad Lužnicí

Přírodou Třeboňska

CHKO Třeboňsko ve více než stovce unikátních fotografií Josefa Hlásky a Jana Ševčíka.

Weissův dům ve Veselí nad Lužnicí

29. 6. – 29. 8. 2010, denně kromě pondělí 9:00 – 17:00

Vernisáž 28. 6.

* * *

Letní táborové brigády v jihočeských močálech

Pro všechny čtenáře, kteří by rádi během letošního léta chtěli pomoc přírodě i prakticky je tu nabídka od Jirky Marka na úklid posekané trávy z mokřých luk a rašelinišť v přírodních rezervacích.

Nejčastějším pracovním nástrojem jsou v případě dívek hrábě, v případě mužů vidle. Pracovní podmínky bývají náročné. Pracuje se 7 hodin denně za plat 50 Kč/hod. Kromě práce je součástí akcí zpravidla i nepracovní program. Ten sestává zejména z **celodenních cyklistických (někdy pěších) výletů** do přírody Třeboňska, Novohradských hor, Šumavy, České Kanady či Podyjí. Občas se můžete setkat se čtením básniček či trochou společného kreslení aj. **Podmínky účasti:** Věk od 16 let výše, chuť pracovat a schopnost odolávat nepohodě (zima, horko, komáři, voda, drzé požadavky náčelníka atd.). **Podmínky na akci:** Bydlení ve velkém vojenském stanu (nebo ve vlastním) na okraji rezervace, vaření společné - náklady rozpočítané mezi účastníky (asi 60 - 70 Kč/os./den). Počet max. 10 - 12 osob. Vegetariáni apod. jsou vítáni, smažky a alkoholici nikoli. **Nutné vybavení:** kolo!!, doklady, holínky, pláštěnka, spacák, karimatka, teplé a náhradní oblečení. Vhodné vybavení: hudební nástroje, vlastní básně či texty.

TERMÍNY:

V průběhu května a začátkem června budeme pracovat postupně v přírodních rezervacích Kysibl, Děkanec, Žemlička, Ohrazení, v Krabonošské nivě na Třeboňsku a ve Vojenském újezdu Boletice. Poté nastanou klasické „táborové“ akce:

12. – 23. 6. Přírodní památka **Gebhárecký rybník** v České Kanadě

23. 6. - 11. 7. Národní přír. rezervace **Brouskův mlýn** v nivě říčky Stropnice na Českobudějovicku
(*lze přijet i o týden později*)

11. 7. - 29. 7. Přírodní památka **Slavkovické louky** na Šumavě nedaleko Lipenské nádrže

30. 7. - 9. 8. Přírodní památka **Kysibl** v Podyjí

9. 8. - 19. 8. Přírodní památka **Zámek** na Trhvosvinensku

19. 8. – 25. 8. Přírodní památka **Ďáblík** na Trhvosvinensku (*základna u mě na farmě*)

11. 9. – 19. 9. Přírodní památka **Kaliště** na Českobudějovicku

19. 9. – 28. 9. Přírodní památka **Ohrazení** na Českobudějovicku

po 28. 9. Přírodní rezervace **Dvořiště** na Třeboňsku

ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠKY: Písemně nebo e-mailem nejpozději 2 týdny před akcí na adresu: Ing. Jiří Marek - STROM, Chvalkov 22, 374 01 Čížkrajce. Tel.: 606 445 391, e-mail: marek.chvalkov@worldonline.cz. Uvádějte nejen mailovou, ale i standardní adresu!!! Při obsazeném termínu Vám nabídnou náhradní. Informace o místě a době srazu obdržíte asi týden před akcí na svůj e-mail. Termíny a více informací najdete www.istrom.cz.

Na setkání se těší Jiří Marek

ĎÁBLÍKOVA PORADNA

Jak poznáme stáří pískovny, pokud nevíme, kdy v ní byla ukončena těžba?

Pokud se nám stáří jakéhokoli těžebního prostoru nepodaří zjistit od místních obyvatel nebo přímo od těžební firmy, zbývá ještě určení stáří podle přeslenů na borovicích. Tyto jehličnany totiž rostou téměř ve všech pískovnách (ale i jiných těžebních prostorech) a vyrůstají prakticky okamžitě od ukončení těžby. Najdeme si tedy největší borovice v pískovně a spočítáme přesleny (místa, kde z kmene vyrůstají větve do stran). K výsledku přičteme dva roky za dobu, kdy se ještě mladá borovička nevětvila. Obtížnější je počítání u starých borovic, kde namísto přeslenů musíme u dolních partií kmene sčítat místa se stopami po větvích.

Jedná se samozřejmě o přibližný odhad stáří pískovny a platí pouze tehdy, pokud pískovna po ukončení těžby nebyla uměle zalesňována, ale procházela přirozeným sukcesním vývojem.

Jiří Řehounek

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Procesně-právní poradenství - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 384 971 933, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve štěrkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 14 hodin (především energetika)

Středa - 13 až 16 hodin (především procesně-právní poradenství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 23, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj Dáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 23, 370 04 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 310 166, 387 311 381

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Fax: 384 971 939

Internet: <http://www.calla.cz>

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 30. června 2010.

- » Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «
» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz «

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

